

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 216

van **MANUELA VAN WERDE**

datum: 18 februari 2016

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Erfgoed - Gebruik medische beeldvormingstechnologie voor archeologie

Naar aanleiding van het onderzoek van de archeologische vondsten op een grafveld in Brecht (Antwerpen) wijzen specialisten op de voordelen van het gebruik van een CT-scanner voor archeologisch onderzoek. In het winternummer van Ex Situ, het tijdschrift voor Vlaamse archeologie (2015, nr.9), spreekt men van 'Bijzondere patiënten op de dienst medische beeldvorming'.

De urnen die werden gevonden bij de graafwerken, werden onderworpen aan de zogenaamde 64 slicescanner en gaven op die manier hun geheimen prijs. Daarmee tekenden de betrokken archeologen en het ziekenhuis, zo lees ik in het artikel, voor een Vlaamse primeur. Beide partijen bouwden ondertussen naar eigen zeggen al heel wat expertise op wat betreft het gebruik van medische beeldtechnologie voor archeologie, en brachten dit onder de aandacht van de erfgoedconsulenten van de respectieve agentschappen.

1. Erkent de minister de grote meerwaarde van deze technieken voor het onderzoek van archeologische vondsten?
2. Waar in Vlaanderen bevindt zich de nodige expertise en knowhow rond het gebruik van medische beeldvormingstechnologie voor archeologische vondsten?
3. Op welke manier kan hierover knowhow worden opgebouwd en gedeeld voor de Vlaamse archeologische sector? Welke rol ziet de minister hierin weggelegd voor de erfgoedconsulenten?
4. Onder welke voorwaarden kunnen archeologen een beroep doen op deze technologie? Is de minister van oordeel dat hierover overleg nodig is met de medische sector om te komen tot goede afspraken?
5. Vindt de minister het nuttig om hierover in specifieke opleidingsprogramma's te voorzien voor de erkende archeologen?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 216 van 18 februari 2016

van **MANUELA VAN WERDE**

1. De grote meerwaarde van medische beeldvorming voor archeologisch onderzoek is mij bekend, zo wordt radiografie (door middel van röntgenopnames) bijvoorbeeld al vrij lang ingezet bij het onderzoek en de conservatie van ijzeren voorwerpen die ten gevolge van roestontwikkeling moeilijk identificeerbaar zijn. De radiografie is daarom ook opgenomen in de code van goede praktijk voor het archeologisch onderzoek en de metaaldetectie.
Een CT-scanner biedt bijkomende mogelijkheden voor onderzoek. Deze technologie is interessant; ze is bovendien non-destructief. Het grote verschil is dat er bij CT-scanning vanuit een groot aantal hoeken en secties wordt gemeten waardoor een 3D beeld kan gevormd worden. Het nadeel ten opzichte van röntgenopnames is dat er veel nabewerking van de beelden nodig is. Samenwerking tussen de conservator, archeoloog en de beeldbewerker is daarvoor nodig. Waar nuttig en mogelijk kan deze technologie ingezet worden. Niet in elke situatie is CT-scanning de meest aangewezen optie. De erkende archeoloog zal moeten afwegen of het zinvol en significant meer info oplevert dan andere technieken die momenteel sneller, goedkoper en toegankelijker zijn.
2. Aangezien de primaire doelstelling van deze hoogtechnologische apparatuur vooral in de medische toepassingen ligt en de vraag naar het medisch gebruik ervan ook zeer groot is, is het niet voor de hand liggend om deze technologie structureel in te zetten voor archeologisch onderzoek.
Dit betekent dat dit soort onderzoek vooral occasioneel gebeurt wanneer de kans zich aanbiedt. Een centrum met expertise hierover bestaat momenteel niet in Vlaanderen. Wel zijn er een aantal individuele onderzoekers/conservatoren die al enige ervaring hebben met CT-scanning van archeologische artefacten.
3. De verwachting is dat dit soort technologie in de toekomst breder toegankelijk wordt. Idealiter voelt een of andere niet-medische onderzoeksgroep zich geroepen om hierover expertise uit te bouwen zodat deze technologie op termijn beter toegankelijk wordt voor de Vlaamse archeologie. Het agentschap kan het aanwenden ervan aanbevelen aan erkende archeologen wanneer een opportuniteit zich aandient en wanneer dit wenselijk en noodzakelijk is voor de kennisopbouw over het archeologisch ensemble.
4. De archeologie is geen primaire doelgroep voor de medische centra die over deze technologie beschikken. Op dit moment is toegang tot deze technologie afhankelijk van de bereidheid en goodwill van de centra die deze apparatuur beheren. Indien er voldoende vraag is vanuit de Vlaamse archeologie voor dit soort onderzoek, dient hiervoor eerder een aangepaste oplossing uitgewerkt te worden. Voortdurend met archeologische voorwerpen naar medische instellingen trekken is niet aangewezen.
5. Een op maat gemaakte toelichting voor de Vlaamse archeologie is zeker nuttig zodat alle archeologen zowel erkende als niet-erkende goed weten wat de mogelijkheden zijn van deze nieuwe generatie hoogtechnologische medische beeldvormingstechnologie. Idealiter wordt deze informatie ook ingepast in het cursusaanbod van de opleiding archeologie aan de Vlaamse universiteiten.